

Nr 90.

Ankom till riksdagens kansli den 28 juli 1914 kl. 6 e. m.

Utlåtande, i anledning av väckta motioner om skrivelse till Kungl. Maj:t angående inrättande av ett statsstuteri vid Ottenby m. m.

(1:a avd.)

I tvenne inom riksdagen väckta likalydande motioner, nr 6 i första kammaren av herr *Malmberg m. fl.* och nr 11 i andra kammaren av herr *Andersson* i Knäppinge *m. fl.*, har hemställts, att riksdagen ville besluta en skrivelse, det Kungl. Maj:t täcktes, efter ytterligare utredning rörande statsstuteri vid Ottenby, inkomma med förslag till dylikt och taga under omprövning, om ej avelscentrum, enligt angivna grunder, kan för Ardennertyp anordnas i Västmanland och för nordsvensk typ i Jämtland, och därefter inkomma med förslag till dylika, och på så sätt ett ordnat system till främjande av hela landets hästkultur kan åstadkommas.

Till stöd för framställningen har anförts följande:

»I underdånig skrivelse av den 6 maj 1903 anhöll riksdagen, att Kungl. Maj:t, efter verkställd utredning, täcktes vidtaga de åtgärder, som från statens sida kunde anses erforderliga för befrämjande av vår inhemska hästavel, och i en till Konungen den 22 april 1907, av motionärerna i riksdagen, ingiven skrivelse hava dessa ytterligare utvecklat motionens innebörd och syfte.

Den 5 juni 1909 behagade Kungl. Maj:t förordna, att högst fem sakkunniga finge tillkallas att inom jordbruksdepartementet biträda med »utredning och utarbetande av förslag i fråga om åt-

gärder för främjande av landets hästavel, med särskilt fästast avseende, bl. annat, på uppfödning inom landet av avelshingstar».

Den 11 december 1911 avgavs till statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet av dess sakkunnige ett i vissa fall synnerligen uttömmande betänkande.

Allt tyder därför på, att såväl Kungl. Maj:t som riksdagen hysa stort intresse för den både militäriskt och nationalekonomiskt betydelsefulla frågan: »att främja landets hästavel».

Såsom ett led uti dylika åtgärder står ock förslaget att upprätta ett stamstuteri för den ädla hästaveln på Ottenby kungsgård på Öland; och den 9 maj 1912 anbefalde Kungl. Maj:t stuteriöverstyrelsen att inkomma med organisationsplan m. m. för ett dylikt stuteri, och med ledning av stuteriöverstyrelsens förslag avgavs nådig proposition till riksdagen den 4 april 1913 »angående upprättande av ett statsstuteri på Ottenby kungsladugård».

Såväl stuteriöverstyrelsen som chefen för jordbruksdepartementet framhöllo den stora betydelsen att frigöra landet från alltjämt pågående import av beskällare och att inom eget område uppdraga en hästtyp av ädelt blod, vilken fullt motsvarade de militära kraven — som äro ofrånkomliga — och genom spridning av fullgott stomateriel av denna typ, huvudsakligen genom försäljning av föl från det ifrågasatta stuteriet, underlätta för uppfödarna i de olika bygderna anskaffningen av typiska moderston och således mera säkerställa deras hantering, liksom att statens hingstdepoter skulle till den största delen kunna remonteras från detta stuteri.

Vid frågans behandling i riksdagen blev den av jordbruksutskottet tillstyrkt och bifölls av första kammaren, men blev av andra kammaren avslagen, och i den gemensamma voteringen föll den helt, ehuru jordbruksministern kraftigt framhöll dess betydelse, vilken ock av många kamrarnas ledamöter vitsordades.

Av debatten vid tillfället vill det förefalla, som motivet för avslag var dels den stora kostnaden för de föreslagna anordningarna, dels att utredningen törhända ej vore helt tillfyllest och, säkerligen hos mången, att endast denna enda gren av landets hästavel, — den ädla — blivit tillgodosedd, men den kallblodiga, som är mångdubbelt större — den utgör enligt statistiken omkring 80 procent och den ädla omkring 20 procent av hela uppfödningen — ej blivit ens omnämnd.

Tvärtom har stuteriöverstyrelsen i sitt förslag över kostnaderna

för upprätthållande av stuteriet påpekat, att nu utgående anslag till hästaveln skulle oavkortat allt fortfarande komma den ädla aveln till del.

Den, som är med Ottenby, och med öländska hästavelsförhållanden i allmänhet, mera förtrogen, vill dock hålla före, att, med väl avvägt utnyttjande av alla de goda förutsättningar, som finnas vid Ottenby, vad som avses skall kunna vinnas med vida mindre belopp å de så kallade organisationskostnaderna. Det är de förträffliga gräsbetena och det på åkerjorden växande stråfordret, som äro av betydelse för stuteriet, jämte en viss åkerareal för grönfoder, men ingalunda den stora jordbrukskomplexen i sin helhet, ty havre inköpes av bättre kvalitet från fastlandet och åkerjorden lämnar större utbyte vid odling av vete, korn och rotfrukter än av havre. Omkring 450 tunnland åker och mera än 1,000 tunnland äng kunna utarrenderas mot arrende i hö, halm m. m., och staten kan på så sätt undgå det föreslagna beloppet av 100,000 kronor för uppsättning av inventarier och utsäde, jordförbättringar m. m.

Vid såväl Flyinge som Strömsholm drives ej jordruk för statens räkning, allt är utarrenderat, och så var starkt ifrågasatt på Ottenby under stuteriets dagar, ehuru det då ej kom till stånd.

I fråga om byggnader, dels iståndsättande av befintliga sådana och dels nybyggnader, hava föreslagits belopp tillsammans 277,200 kronor, och härav för de gamla stallarna 127,000 kronor. De sedan senaste eldsolyckan år 1891 kvarstående murarna skulle till erforderlig del nedtagas, återuppmuras samt förses med tak och inredning, nästan uteslutande stora boxar för 10 à 12 djur vardera. Helt nedtagande av de båda jämnlöpande 86 meters längorna med sitt 36 meters mellanparti — tillsammans innehållande en yta av ungefär 2,500 kvadratmeter — och därefter på samma grund uppföra nya murar av betong av något olika system än det föreslagna, skulle enligt uppgift kunna nedbringa kostnaderna till omkring 70,000 kronor och lämna fullt dragfria boxar med god ventilation och belysning, likvärdiga de föreslagna.

Beträffande bostadshus äro 11 nya byggnader föreslagna, därav 5 för 10 stallbetjänter. På Öland är platsen för byggnader en viktig faktor; man lägger ej där enstaka hus, utan, där så ske kan, en sammanhängande långa, bruten så, att den lämnar bästa skydd mot blåst och snöyra. En sådan långa ställer sig billigare än 5 särskilda byggnader. På befintliga envåningsbyggnader torde kunna ytterligare

uppmuras en våning, och på så sätt mera utrymme beredas, utan att personalens krav på trevnad tillbakasettes. Det ifrågasättes därför, om ej ytterligare utredning av byggnadsfrågan kan nedsätta förslaget belopp med cirka 100,000 kronor, utan att stuteriets uppgift skulle därav lida men, men kommer så den tredje stora posten, inköp av hästar kronor 254,500. En typisk stostam av hög kvalitet är ett huvudvillkor för att stuteriet skall fylla sin uppgift; frågan är endast om sättet att åstadkomma densamma.

De viktiga egenskaperna torrhet, spänstighet och energi vinnas säkrare genom uppfödning på den öländska torvan än genom import från utlandet, och den monstergilla kroppsformen beror av det rikliga urvalet och den rationella uppfödningen. Om stuteriöverstyrelsen bemyndigas uttaga från inom landet beridna truppförband sådana ston, vilka genom exteriör, härkomst och visad hållbarhet kunna anses lämpliga som moderston, mot insättande av remont i stället, och vidare av enskilda inom landet inköpa fullt passande ston, yngre och äldre, ävensom från utlandet, så torde ett genomsnittspris av 1,500 kronor ej behöva överskridas. Stark gallring måste ju ifrågakomma, men helt visst skall på så sätt en konstant ädel svensk hästtyp framkomma, motsvarande militära krav, och beloppet för detta ändamål begränsas till 150,000 kronor. Det åtgår under alla förhållanden åtskilliga år, innan en konstant stostam, med känd och erkänd förvärvningsförmåga, hunnit bildas.

Efter approximativ beräkning synas kostnaderna för ett statsstuteri på Ottenby kunna ställa sig sålunda:

återuppförande av gamla stallarne	kr.	70,000: —
en mindre långa på södra stallgården . . . »		11,000: —
byggnad för 10 stallbetjänter »		20,000: —
påbyggnad av byggnader »		18,000: —
nybyggnad för arrendator »		10,000: —
äldre bostadsbyggnaders reparation »		3,200: —
ombyggnad av en äldre stallbyggnad »		13,200: —
oförutsedda utgifter »		15,600: —
vattenledning »		20,000: —
inköp av hästar »		150,000: —
inventarier »		5,000: —
		<hr/>
		Kronor 336,000: —

Ytterligare utredning skulle förhända giva stöd för denna uppfattning, ty det vill förefalla, att Ottenbys säregna förhållanden ej blivit helt beaktade.

Vad såväl stuteriöverstyrelsen som chefen för jordbruksdepartementet anfört, rörande betydelsen att frigöra landet från import av avelshingstar av ädelt blod, gäller lika mycket för den alltjämt pågående importen av s. k. Ardennerhingstar. Denna avelsriktning, som enligt statistiken omfattar omkring 50 procent av den inregistrerade hästuppfödningen i landet, har mycket stor nationalekonomisk betydelse både för den högre arbetseffekt, en sådan hästtyp lämnar, som även föremål för lönande export. Statistiken ger vid handen, att hingstar av A-klass kunna i detta land uppfödvas, liksom att många från Belgien importerade hela sin tid måst stanna i C-klass. Import av 3:e klassens hingstar är ingalunda god hus-hållning och skulle icke behöva förekomma, om ett avelscentrum för den ifrågavarande typen funnes inom landet, där fullgod arbetsmateriel stode att erhålla i den omfattning, som är nödig. Det har uttalats, »att det enskilda intresset tagit den kallblodiga uppfödningen i landet så kraftigt om hand, att statens medverkan ej erfordras». Så är dock ej förhållandet. Den alltjämt pågående importen är bevis, och ehuru ett och annat privatstuteri med gott resultat bedriver dylik avel, äro de ingalunda till fyllest och dessutom helt beroende av tillfälliga ägares intresse och sakkunskap.

Ett avelscentrum för denna typ, anordnat under statens medverkan, är nödigt och bör så ordnas, att därigenom spridas såväl förstklassiga moderston som beskällare.

Helt naturligt bör ett dylikt avelscentrum ej ordnas som stuteri, där djuren gå sysslolösa, utan så att de genom fullgott arbete i jordbrukets tjänst intjäna födan och lämna föl som biprodukt. Om staten anskaffar 100 framstående moderston av denna typ och utlämnar dem, betäckta av statens stambeskällare, till enskilda jordbrukare i en bygd, där verkligt intresse för denna avelsriktning förefinnes, och på villkor att de väl vårdas och varje år betäckas enligt föreskrift samt förbehåller sig rätt att bland fölen uttaga det antal, som staten för sitt ändamål behöver, mot en ersättning av 100 kronor för varje sålunda uttaget föl, samt betingar sig 100 kronor i fölaggift för varje föl innehavaren får behålla och därjämte tillförsäkrar innehavaren av varje väl vårdat modersto efter 10 år

full äganderätt till djuret, synes staten såväl som den enskildes intresse blivit väl tillgodosett.

Den kostnad, ett så ordnat avelscentrum skulle draga, bleve i förhållande till gagnet ringa. Två å tre stambeskällare måste staten hålla, vilka skulle betäcka fritt. Västmanland med Strömsholm som centralpunkt synes lämpa sig särskilt för ett dylikt avelscentrum, ty intresset för den kallblodiga typen är där särskilt stor. Av inregistrerade beskällare, 62 stycken, äro 52 kallblodiga, därav 32 Ardenntyp, ehuru statens ädla hingstdepot finnes inom området.

Vad som blivit anfört rörande bildande av avelscentrum för Ardenntypen gäller även den nordsvenska hästen och torde ordnas i Jämtland med Vängens hingstuppfoädningsanstalt som centralpunkt. Denna rent svenska hästtyp är utmärkt och har militäriskt, där dragförmånen tages i anspråk såsom i artillerispannen, för fortifikationen och trängen, som ock nationalekonomiskt mycket stor betydelse. Hela landet norr om Dalälven bedriver endast sådan avel. Om för uppsättning av dessa båda avelscentra lämnas vardera 150,000 kronor, skulle således för ändamålet krävas 300,000 kronor för en gång. En liten omläggning av underhållet av hingstar vid nu befintliga hingstdepoter skulle nog kunna medgiva, att nu utgående anslag till hästavelsfrämjande även kunna lämna bidrag till den kallblodiga aveln. Det kungl. brevet av den 1:a november 1872 bestämmer ju ock, att »härväsendets behov av hästavelsmateriel skall gå främst, men därefter jordbruket, skogs- och bergsbruket, och att vid Strömsholms hingstdepot skall finnas hingstar för alla gagns bruk».

Utskottet.

Såsom av motionärerna erinras, avslag föregående års riksdag ett av Kungl. Maj:t då framlagt förslag om inrättande av ett statsstuteri vid Ottenby. Utan att ingå på bedömandet av frågan, huruvida inrättandet av ett statsstuteri kan ur statsekonomiska och andra synpunkter anses utgöra lämpligaste vägen för befrämjandet av den ädla hästaveln — i vilket avseende som bekant skilda meningar gjort sig gällande — anser emellertid utskottet under alla förhållanden, att det icke skulle vara varken lämpligt eller välbetänkt av riksdagen att, sedan densamma ena året avslagit ett av Kungl. Maj:t framlagt förslag om inrättande av statsstuteri, året därpå, i anledning av enskilda motionärers yrkande, hos Kungl. Maj:t anhålla om nytt förslag i samma ämne. I

förevarande motioner har icke heller, enligt utskottets förmenande, förebragts några nya skäl och omständigheter av beskaffenhet att kunna föranleda riksdagen att på nytt upptaga denna fråga. De beräkningar, som motionärerna gjort i syfte att nedbringa de av Kungl. Maj:t beräknade kostnaderna för ett statsstuteri vid Ottenby, hava synts utskottet så lösliga, att desamma icke skäligen kunna läggas till grund för någon ny utredning i ämnet, så mycket mindre som det givetvis måste antagas, att den utredning, som legat till grund för Kungl. Maj:ts förslag sistlidet är, tagit hänsyn till alla å frågan inverkan omständigheter och alltså även till de synpunkter, som av motionärerna nu framförts.

Utskottet, som sålunda icke kan tillstyrka motionärernas förslag om ny utredning angående inrättande av ett statsstuteri för den ädla hästaveln, finner icke heller anledning att biträda förslaget om anordnande genom statens försorg av avelscentra för den kallblodiga aveln. Sistnämnda avel — vilken för övrigt, i likhet med den ädla, redan för närvarande åtnjuter statsunderstöd — har nämligen särskilt på senare tiden, tack vare den stora efterfrågan för industriens och jordbrukets behov av kallblodiga hästar, för den enskilda hästuppfödaren befunnits vara en synnerligen lönande verksamhet och torde icke, åtminstone för närvarande, erfordra ytterligare understöd från statens sida.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att herrar Malmborgs m. fl:s samt Anderssons i Knäppinge m. fl:s förevarande motioner icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 28 juli 1914.

På jordbruksutskottets vägnar:

D. PERSSON i Tällberg.

Vid slutbehandling inom utskottet av förevarande ärende hava närvarit herrar: Persson, Ericsson, Odelberg, Paulson, Pers, Lindblad, Lundell, Linders, greve Hamilton och Nilsson i Tånga, greve Wachtmeister, Ingeström, Rosén, Ekerot, Bosson och Nilsson i Linnås.

Reservationer: av herrar *Ericsson, Odelberg, Paulson, Lundell* och greve *Wachtmeister*, vilka ansett, att utskottets yttrande bort hava följande lydelse:

»På sätt i motionen omnämnes, framlade Kungl. Maj:t för 1913 års riksdag förslag angående upprättande av ett statsstuteri å Ottenby kungsladugård. Sedan jordbruksutskottet tillstyrkt förslaget, bifölls detsamma av första kammaren, varemot detsamma av andra kammaren avslogs. Vid därefter anställd gemensam omröstning avslogs Kungl. Maj:t framställning.

Uti sitt i ärendet avgivna utlåtande anförde 1913 års jordbruksutskott följande huvudsynpunkter. Utskottet framhöll, hurusom det för tillgodoseende av arméns behov av remonter givetvis vore av största vikt, att ädel hästavel inom landet bedreves och vidmakthölles, och att staten, som ovedersägligen vore den största avnämaren av ädla unghästar, också borde hava skyldighet tillse, att denna avel, förutom att densamma bedreves i tillräcklig omfattning, även leddes i sådan riktning, att ett i kvalitativt avseende verkligt gott resultat vunnes. För ernående av detta syftemål tillhandahölle staten också som bekant beskällare av ädelt slag, vilkas remontering skedde genom inköp *dels* från enskilda uppfödare inom landet, *dels* ock huvudsakligen från utlandet.

Emellertid ansåge utskottet det kunna starkt ifrågasättas, huruvida en dylik remontering av lantbeskällare eller, med andra ord, huruvida det nuvarande hingstdepåsystemet över huvud kunde anses tillräckligt att på ett tillfredsställande sätt befordra en verkligt god och för våra förhållanden lämpad hästavel av ädelt slag. Det hade nämligen visat sig, att intresset för avel av ädla hästar, vilket förr varit tämligen livligt, icke kunnat med nuvarande statsåtgärder i önskvärd grad bibehållas hos de enskilda hästuppfödarna, vadan, även om genom 1913 års riksdags bifall till Kungl. Maj:ts förslag om bildande av en lånefond för inköp av ädla avelsston detta intresse kunde förväntas komma att livas, staten i allt fall vid inköp av sitt hingstmaterial fortfarande såsom hittills huvudsakligen måste hava att lita till utlandet. Många skäl syntes emellertid utskottet tala emot ett dylikt beroende av utlandet. Bortsett från att förhållanden kunde uppstå, som gjorde det vanskligt eller helt och hållet omöjligt att från utlandet anskaffa hingstar, måste det, nationalekonomiskt sett, anses synnerligen ofördelaktigt att nödgas anlita utlandet för att fylla ett kontinuerligt behov av hästmateriäl, som

skulle kunna tillgodoses inom landet. Ett skäl av avgörande betydelse härvidlag syntes emellertid även vara angelägenheten av att vinna en mera ensartad och för svenska förhållanden fullt lämplig typ. Detta mål kunde, enligt utskottets mening, icke vinnas så länge hingstmaterialet måste hämtas från utlandet, och över huvud taget syntes en konsoliderad inhemsk halvblodstyp icke inom rimlig tid kunna åstadkommas med mindre än att ett avelscentrum inrättades, därifrån såväl handjur som hondjur från samma stam kunde spridas inom landets olika produktionsdistrikt.

De nu anförda skälen hade syntes utskottet kraftigt tala för upprättande av ett statsstuteri, där en efter landets klimatiska och övriga förhållanden lämpad, inhemsk homogen hästtyp av ädelt slag kunde produceras och varifrån dels statens hingstdepåer kunde remontera, dels ock lämpliga avelsston kunde tillhandahållas enskilda uppfödare. På detta sätt skulle så smärningom en värdefull och konstant inhemsk avelsstam av ädelt slag uppstå samt staten bliva tillförsäkrad en kvalitativt god remontering av sin armé. Och då staten för närvarande hade i sin ägo en plats, nämligen Ottenby å Öland, vilken, enligt enstämmiga auktoritativa utlåtanden, bättre än någon annan plats inom riket ägnade sig för en stuterianläggning samt i detta hänseende ansåges till och med utgöra en av de bästa i Europa, ansåge utskottet någon tvekan beträffande det ifrågasatta stuteriets förläggning icke heller böra förefinnas. Med hänsyn vidare därtill att ifrågavarande egendom genom arrendetidens utgång under 1914 bleve disponibel för kronan, syntes tidpunkten ock vara väl vald för stuteriets anläggande.

Utskottet instämmer till alla delar i de av 1913 års jordbruksutskott i ärendet anförda synpunkter. Att den ädla hästaveln är oundgängligen nödvändig för att arméns behov av till krigsbruk lämpliga hästar skall kunna fyllas, torde av alla erkännas. Bekant torde ock vara, hurusom denna avel, till följd av avtagande intresse hos de enskilda hästuppfödarna, på senare tiden kommit i ett synnerligen ogynnsamt läge. Anledningen till att den ädla hästaveln sålunda råkat i stillestånd eller rent av gått tillbaka är helt naturligt att söka i de vanskligheter, varmed denna avel för den enskilde uppfödaren är förenad, och vilka föranlett många hästuppfödare att övergiva den och att i stället ägna sig åt mer inbringande och mindre riskabla avelsgrenar, såsom avel av kallblodiga hästar och av nötboskap.

Med hänsyn till dessa förhållanden samt den totala frånvaron i vårt land av sådana å den ädla hästaveln i allmänhet synnerligen stimulerande moment, som kapplöpning med totalisator innebära, torde det icke heller, enligt utskottets förmenande, vara möjligt att enbart medelst hittills anlitade statsåtgärder — premiering, höjda re-
montpris och understöd av enskildes inköp av avelston — i fort-
sättningen vidmakthålla och utveckla intresset i tillräckligt hög grad
för att remonteringen i sin helhet skall kunna säkerställas inom
landet. I alla händelser torde detta icke vara möjligt beträffande
remontering av den stam av lantbeskällare av ädelt slag, som staten
allt fortfarande behöver upprätthålla för utstationering i de olika
orterna eller, med andra ord, remonteringen av hingstmaterialet. För
anskaffande av hingstar måste alltså staten, därest icke ytterligare
åtgärder för möjliggörande av en inhemsk hingstuppfödning vidtagas,
fortfarande såsom hittills huvudsakligen vara hänvisad till import
från utlandet. Vanskligheten av ett dylikt beroende av utlandet
samt det i nationalekonomiskt avseende ofördelaktiga uti dylikt till-
vägagångssätt, har emellertid redan av 1913 års jordbruksutskott
framhållits och torde dessutom ligga i öppen dag. Även hoppet att
med nuvarande statsåtgärder på den enskilda uppfödningens väg
erhålla en i kvalitativt avseende tillfredsställande ensartad stotyp
av ädelt slag torde vara ganska ovisst; och i alla händelser måste
en dylik typs ernående draga särdeles lång tid, därest hingstmateri-
alet fortfarande såsom hittills skall behöva tagas från utlandet samt
handjur och hondjur sålunda oftast komma från skilda stammar.

Inrättandet av ett statsstuteri skulle, enligt utskottets förme-
nande, vara ägnat att på ett kraftigt och effektivt sätt främja utveck-
lingen av den ädla hästaveln samt verksamt bidra till att undan-
röja de orsaker, som just torde hava föranlett, att hittills vidtagna
åtgärder icke i allo medfört den verkan, som med desamma åsyftats.
Från ett stuteri av ifrågavarande slag skulle nämligen dels och i
främsta rummet remonteras den stam av ädla lantbeskällare, som staten
fortfarande behöver upprätthålla, dels ock vidare genom försäljning
till enskilda hästuppfödare ädla stoföl från samma stam som hing-
starna spridas inom olika delar av landet. Genom att hingstuppföd-
ningen sålunda säkerställdes inom riket — något, som redan ur
nationalekonomisk synpunkt måste anses fördelaktigt — bleve staten
befriad från de vanskligheter, som ett beroende av utlandet i detta
avseende alltid måste innebära, och genom att från ett avelcentrum

av ifrågavarande slag såväl handjur som hondjur från samma stam komme att tillhandahållas aveln skulle givetvis den enskilda hästuppfödningen kraftigt underlättas samt remontaveln i sin helhet därigenom främjas.

Att förslaget om inrättande av statsstuteri vid Ottenby icke antogs av nästlidet års riksdag torde också, enligt utskottets förmenande, mindre haft sin grund i någon tvekan rörande behövligheten och lämpligheten av ett dylikt stuteri än uti det förhållandet, att kostnaderna för upprättandet av det föreslagna stuteriet skulle komma att uppgå till så avsevärt höga belopp. I nu förevarande motion förefinnas emellertid åtskilliga, som det vill synas, beaktansvärda uppslag till vinnande av besparing i de uti Kungl. Maj:ts förslag tidigare beräknade kostnaderna. Sålunda hava motionärerna föreslagit, att större delen av egendomen borde, i stället för att läggas till stuteriet, fortfarande utarrenderas, varigenom någon anskaffningskostnad för kreatur och inventarier m. m. för lantbruket icke behövde förekomma. Med anledning härav vill utskottet ock erinra om, hurusom frågan om lämpligheten om lantbrukets förenande med stuteriet redan förut varit föremål för olika meningar. Jämväl beträffande kostnaden för byggnadsarbeten och till inköp av hästar hava motionärerna tänkt sig, att betydande besparingar genom förändrade anordningar skulle kunna vinnas.

Då frågan om inrättande av statsstuteri i Ottenby, enligt utskottets mening, i allt fall icke för någon längre tid torde låta sig undanskjuta samt utskottet med hänsyn till vad i motionen anförts funnit det önskvärt, att frågan i sin helhet underkastas förnyad utredning, har utskottet ansett goda skäl föreligga för riksdagen att i anledning av motionerna i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa förnyad utredning av frågan, därvid jämväl de i förevarande motion gjorda uppslag borde närmare undersökas.

Enligt vad utskottet inhämtat, har Ottenby kungsladugård från och med den 14 mars innevarande år utarrenderats för en tid av endast tre år framåt. Då det därutav vill synas, som om Kungl. Maj:t icke vore främmande för tanken att inom den närmaste tiden för riksdagen på nytt framlägga förslag om inrättande av statsstuteri i Ottenby, torde en anhållan från riksdagens sida av ovan omförmält slag vara så mycket mer berättigad som Kungl. Maj:t därigenom bereddes tillfälle att vid avgivande av eventuellt förnyat förslag i frågan taga de av motionärerna anförda synpunkterna under övervägande.

Vad däremot beträffar motionärernas förslag om anordnande under statens medverkan av särskilda avelscentra jämväl för ardennerotypen samt för den nordsvenska hästtypen finnes, enligt utskottets mening, icke någon som helst anledning för staten att övertaga dylik stuteriverksamhet. Den kallblodiga hästaveln är i motsats till den ädla i regel en synnerligen lukrativ näringsgren, tack vare den stora efterfrågan för jordbrukets och industriens behov av kallblodiga hästar. Ifrågavarande avel kräver också mindre omsorg och är vida mindre riskabel än den varmblodiga. Att den kallblodiga hästaveln för den enskilde hästuppfödaren ställer sig i ekonomiskt avseende fördelaktig visar sig också uti det förut påpekade förhållandet, att denna avel inom stora delar av landet helt och hållet undanträngt den ädla hästaveln. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att även den kallblodiga hästaveln, i likhet med den varmblodiga, åtnjuter understöd från statens sida. Det under nionde huvudtiteln uppförda anslaget å 160,000 kronor till prisbelöningar för hästar är sålunda avsett för både varmblodiga och kallblodiga hästar, och, enligt vad utskottet inhämtat, premierades under nästlidet år icke mindre än 4,139 hästar av ardennerotyp och 3,062 av nordsvensk och norsk typ mot 2,177 varmblodiga hästar. För tillvaratagande och utveckling av inhemska häststammar har riksdagen dessutom för innevarande år anvisat ett anslag av 20,000 kronor, varav hälften eller 10,000 kronor tillfaller hingstuppfödningssanstalten vid Vången. Att staten, utöver det understöd den sålunda skänker den kallblodiga hästaveln, skulle på av motionärerna ifrågasatt sätt direkt ingripa i den enskilda hästuppfödningen på detta område, synes utskottet varken behövt eller lämpligt. Utskottet, som sålunda icke kan biträda motionen i denna del, får emellertid, under åberopande av förut anförda skäl, härigenom hemställa,

att riksdagen må, i anledning av herr Malmborgs m. fl:s samt herr Anderssons i Knäppinge m. fl:s förevarande motioner, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t måtte, med beaktande jämväl av de i motionerna anförda synpunkter, låta verkställa förnyad utredning i fråga om inrättande å Ottenby kungsladugård av ett statsstuteri samt att för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda.»